C/2025/4001

20.8.2025 г.

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

от 8 юли 2025 година

относно икономическата, социалната, трудовата, структурната и бюджетната политика на Швеция

(C/2025/4001)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) 2024/1263 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2024 г. за ефективна координация на икономическите политики и за многостранно бюджетно наблюдение и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета ([1]), и по-специално член 3, параграф 3 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси ([2]), и по-специално член 6, параграф 1 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

Общи съображения

(1) Регламент (ЕС) 2024/1263, който влезе в сила на 30 април 2024 г., определя целите на рамката за икономическо управление, която е насочена към насърчаване на стабилни и устойчиви публични финанси, устойчив и приобщаващ растеж и устойчивост чрез реформи и инвестиции, както и предотвратяване на прекомерен държавен дефицит. В регламента се предвижда, че Съветът и Комисията осъществяват многостранно наблюдение в контекста на европейския семестър в съответствие с целите и изискванията, определени в ДФЕС. Европейският семестър включва по-специално формулирането и наблюдението на изпълнението на специфичните за всяка държава препоръки. С регламента се насърчава също националната ангажираност с фискалната политика и се поставя по-силен акцент върху средносрочното планиране, наред с по-ефективно и по-съгласувано прилагане. Всяка държава членка трябва да представи на Съвета и на Комисията национален средносрочен фискално-структурен план, съдържащ нейните фискални ангажименти, както и ангажиментите за реформи и инвестиции, и обхващащ период от 4 или 5 години в зависимост от нормалната продължителност на националния законодателен цикъл. Планът за нетните разходи ([3]) в тези планове трябва да спазва изискванията на регламента, в това число изискванията дългът на сектор „Държавно управление“ да следва правдоподобно низходяща траектория до края на периода на корекция или да остане на разумни равнища под 60 % от брутния вътрешен продукт (БВП), а дефицитът на сектор „Държавно управление“ да бъде сведен и/или поддържан под референтната стойност по Договора от 3 % от БВП в средносрочен план. Когато държава членка поеме ангажимент да осъществи съответен набор от реформи и инвестиции в съответствие с критериите, определени в регламента, периодът на корекция може да бъде удължен с до три години.

([1]) ОВ L, 2024/1263, 30.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.
([3]) Нетни разходи съгласно определението в член 2, точка 2 от Регламент (ЕС) 2024/1263: „нетни разходи“ означава публичните разходи след приспадане на: i) разходите за лихви; ii) дискреционните мерки по отношение на приходите; iii) разходите по програми на Съюза, изцяло покрити с приходи от фондове на Съюза; iv) националните разходи за съфинансиране на програми, финансирани от Съюза; v) цикличните елементи на разходите за обезщетения за безработица; и vi) еднократните и другите временни мерки.

(2) Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета [4], с който бе създаден Механизмът за възстановяване и устойчивост („МВУ“), влезе в сила на 19 февруари 2021 г. По линия на МВУ се предоставя финансова подкрепа на държавите членки за осъществяването на реформи и инвестиции, даващи фискален стимул, финансиран от Съюза. В съответствие с приоритетите на европейския семестър за координация на икономическите политики МВУ стимулира икономическото и социалното възстановяване, като същевременно допринася за устойчиви реформи и инвестиции, по-специално за насърчаване на екологичния и цифровия преход и за укрепване на устойчивостта на икономиките на държавите членки. МВУ също така спомага за укрепването на публичните финанси и за стимулирането на растежа и създаването на работни места в средносрочен и дългосрочен план, за подобряването на териториалното сближаване в рамките на Съюза и за подкрепата на непрекъснатото прилагане на Европейския стълб на социалните права.

(3) Регламент (ЕС) 2023/435 на Европейския парламент и на Съвета [5] („Регламентът REPowerEU“), приет на 27 февруари 2023 г., има за цел постепенното премахване на зависимостта на Съюза от вноса на руски изкопаеми горива. Това помага за постигането на енергийна сигурност и диверсификация на енергийните доставки на Съюза, като същевременно увеличава използването на възобновяеми енергийни източници, капацитета за съхранение на енергия и енергийната ефективност. Швеция добави нова глава за REPowerEU в своя национален план за възстановяване и устойчивост, за да финансира ключови реформи и инвестиции, които ще спомогнат за постигането на целите на REPowerEU.

(4) На 28 май 2021 г. Швеция представи на Комисията своя национален план за възстановяване и устойчивост в съответствие с член 18, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/241. Съгласно член 19 от посочения регламент Комисията оцени целесъобразността, ефективността, ефикасността и съгласуваността на плана за възстановяване и устойчивост в съответствие с насоките за оценка в приложение V. На 4 май 2022 г. Съветът прие своето решение за изпълнение за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на Швеция [6], който бе изменен на 9 ноември 2023 г. съгласно член 18, параграф 2, за да се актуализира максималното финансово участие за безвъзмездна финансова подкрепа, както и за да се включи в него главата за REPowerEU [7]. Отпускането на траншовете зависи от приемането на решение на Комисията, взето в съответствие с член 24, параграф 5, в което се посочва, че Швеция е изпълнила задоволително съответните ключови етапи и цели, определени в решението за изпълнение на Съвета. За да бъде изпълнението задоволително, трябва да е запазено постигането на предходните ключови етапи и цели за същата реформа или инвестиция.

(5) На 21 януари 2025 г. по препоръка на Комисията Съветът прие препоръка, с която одобри националния средносрочен фискално-структурен план на Швеция [8]. Планът беше представен в съответствие с член 11 и член 36, параграф 1, буква а) от Регламент (ЕС) 2024/1263, обхващa периода от 2025 г. до 2028 г. и в него се установява бюджетно ограничение под формата на максимален темп на растеж на нетните разходи, разпределен за четири години.

(6) Въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на 26 ноември 2024 г. Комисията прие Доклада за механизма за предупреждение за 2025 г., в който беше посочено, че Швеция е една от държавите членки, за които ще е необходимо да се извърши задълбочен преглед. Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната, както и предложение за съвместния доклад за заетостта за 2025 г., в който се анализира прилагането на насоките за заетостта и принципите на Европейския стълб на социалните права. Съветът прие препоръката относно икономическата политика на еврозоната [9] на 13 май 2025 г., а съвместния доклад за заетостта на 10 март 2025 г.

(7) На 29 януари 2025 г. Комисията публикува компас за конкурентоспособността — стратегическа рамка, която има за цел да повиши глобалната конкурентоспособност на ЕС през следващите пет години. В него се определят трите преобразяващи императива на устойчивия икономически растеж: i) иновации; ii) декарбонизация и конкурентоспособност; и iii) сигурност. За да се преодолее изоставането в областта на иновациите, ЕС се стреми да насърчава

[4] Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 г. за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост (ОВ L 57, 18.2.2021 г., стр. 17, http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

[5] Регламент (ЕС) 2023/435 на Европейския парламент и на Съвета от 27 февруари 2023 г. за изменение на Регламент (ЕС) 2021/241 във връзка с главите за REPowerEU в плановете за възстановяване и устойчивост и за изменение на регламенти (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) 2021/1060 и (ЕС) 2021/1755 и Директива 2003/87/ЕО (ОВ L 63, 28.2.2023 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

[6] Решение за изпълнение на Съвета от 4 май 2022 г. за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на Швеция (док. ST 7772/2022; ST 7772/2022 ADD1).

[7] Решение за изпълнение на Съвета от 9 ноември 2023 г. за изменение на Решение за изпълнение от 4 май 2022 г. за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на Швеция (ST 14474 2023).

[8] Препоръка на Съвета от 21 януари 2025 година за одобряване на националния средносрочен фискално-структурен план на Швеция (ОВ C, C/2025/644, 10.2.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/644/oj).

[9] Препоръка на Съвета от 13 май 2025 г. относно икономическата политика на еврозоната (ОВ C, C/2025/2782, 22.5.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

промишлените иновации, да подкрепя растежа на стартиращите предприятия чрез инициативи като стратегията на ЕС за подкрепа на стартиращите и разрастващите се предприятия и да насърчава въвеждането на модерни технологии като изкуствения интелект и квантовите изчислителни технологии. В стремежа си към по-екологична икономика Комисията изготви всеобхватен план за действие за енергия на достъпни цени и пакт за чиста промишленост, гарантиращи, че преходът към чиста енергия продължава да бъде разходно ефективен и благоприятен за конкурентоспособността, особено за енергоемките сектори, и е двигател на растеж. За да се намалят прекомерните зависимости и да се повиши сигурността, Съюзът е поел ангажимент за укрепване на световните търговски партньорства, диверсифициране на веригите на доставки и осигуряване на достъп до суровини от критично значение и чисти енергийни източници. Тези приоритети са подкрепени от хоризонтални способстващи фактори, а именно опростяването на нормативната уредба, задълбочаването на единния пазар, финансирането на конкурентоспособността, както и изграждане на съюз на спестяванията и инвестициите, насърчаване на уменията и качествените работни места и по-добра координация на политиките на ЕС. Компасът за конкурентоспособността е хармонизиран с европейския семестър и гарантира, че икономическите политики на държавите членки са съобразени със стратегическите цели на Комисията, като се създава единен подход към икономическото управление, насърчаващ устойчивия растеж, иновациите и устойчивостта в целия Съюз.

(8) През 2025 г. европейският семестър за координация на икономическите политики продължава да се развива успоредно с прилагането на МВУ. Пълното изпълнение на плановете за възстановяване и устойчивост продължава да е от съществено значение за изпълнението на приоритетите на политиката в рамките на европейския семестър, тъй като плановете спомагат за ефективното справяне с всички или значителна част от предизвикателствата, посочени в съответните специфични за всяка държава препоръки, отправени през последните години. Тези специфични за всяка държава препоръки продължават да бъдат еднакво актуални и за оценката на изменените планове за възстановяване и устойчивост в съответствие с член 21 от Регламент (ЕС) 2021/241.

(9) На 4 юни 2025 г. Комисията публикува доклада за Швеция за 2025 г. В него беше оценен напредъкът на Швеция в изпълнението на съответните специфични за държавата препоръки и беше направен преглед на изпълнението от страна на Швеция на плана за възстановяване и устойчивост. Въз основа на този анализ в доклада бяха посочени най-неотложните предизвикателства, пред които е изправена Швеция. В него бяха оценени също напредъкът на Швеция при прилагането на Европейския стълб на социалните права и постигането на водещите цели на Съюза за 2030 г. в областта на заетостта, уменията и намаляването на бедността и социалното изключване, както и напредъкът в постигането на целите на Обединените нации за устойчиво развитие.

(10) Комисията извърши задълбочен преглед по член 5 от Регламент (ЕС) № 1176/2011 за Швеция. Основните констатации от извършената от Комисията оценка на макроикономическите уязвимости за Швеция за целите на посочения регламент бяха публикувани на 13 май 2025 г. ([10]) На 4 юни 2025 г. Комисията заключи, че в Швеция са налице макроикономически дисбаланси. По-специално въпреки известно наскорошно подобрение се запазват уязвимостите, свързани с нейния пазар на недвижими имоти и големия частен дълг, и така установените уязвимости продължават да са налице при липсата на твърди действия. Въпреки известното стабилизиране равнищата на дълга на домакинствата и предприятията спрямо БВП остават сред най-високите в ЕС, докато цените на жилищата се запазват на едно и също равнище в номинално изражение, но продължават да бъдат надценени. Затягането на финансовите условия доведе също и до спад в жилищното строителство и оказа допълнителен натиск върху разходите на домакинствата и предприятията, а финансовият сектор продължава да бъде силно зависим от сектора на недвижимите имоти, включително търговските недвижими имоти. Напредъкът в политиките е ограничен. Рамката на политиката продължава да благоприятства финансираното с дълг придобиване на жилища, а недостигът на предлагане на жилища продължава. Данъчното облагане продължава да насърчава финансираното с дълг придобиване на жилища в резултат на значителните данъчни облекчения за лихвени плащания по ипотечни кредити. Мерки за увеличаване на предлагането на жилища в бъдеще биха спомогнали за забавяне на нарастването на цените на жилищата, но няма да заместят реформи, насочени към основните фактори за задлъжнялостта на домакинствата. Пазарът за отдаване под наем все още не е реформиран. Тези уязвимости може да се влошат, ако настъпи нов скок на финансираното с дълг придобиване на жилища и в надценяването на цените на жилищата в следствие на облекчаването на макропруденциалните мерки, което изглежда се обмисля, в допълнение към по-благоприятните условия за финансиране.

Оценка на годишния доклад за напредъка

(11) На 21 януари 2025 г. Съветът препоръча следните максимални темпове на растеж на нетните разходи за Швеция: 4,0 % през 2025 г., 4,4 % през 2026 г., 4,4 % през 2027 г. и 4,6 % през 2028 г., което съответства на максималните кумулативни темпове на растеж, изчислени спрямо 2023 г. на 10,7 % през 2025 г., 15,5 % през 2026 г., 20,6 % през 2027 г. и 26,1 % през 2028 г. На 30 април 2025 г. Швеция представи своя годишен доклад за напредъка ([11]) относно спазването на препоръчителните максимални темпове на растеж на нетните разходи и осъществяването на реформи и инвестиции в отговор на основните предизвикателства, установени в специфичните за всяка държава препоръки в рамките на европейския семестър. Годишният доклад за напредъка отразява също шестмесечното докладване на

([10]) SWD(2025)124 final.

([11]) Годишните доклади за напредъка за 2025 г. са на разположение на адрес: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

Швеция относно напредъка, постигнат при изпълнението на нейния план за възстановяване и устойчивост, в съответствие с член 27 от Регламент (ЕС) 2021/241.

(12) Агресивната война на Русия срещу Украйна и последиците от нея представляват екзистенциално предизвикателство за Европейския съюз. Комисията препоръча да се задейства по координиран начин националната клауза за дерогация от Пакта за стабилност и растеж, за да се подкрепят усилията на ЕС за постигане на бързо и значително увеличение на разходите за отбрана, като това предложение беше приветствано от Европейския съвет на 6 март 2025 г.

(13) Въз основа на данни, потвърдени от Евростат ([12]), дефицитът на сектор „Държавно управление“ на Швеция се е повишил от 0,8 % от БВП през 2023 г. на 1,5 % през 2024 г., а дългът на сектор „Държавно управление“ е нараснал от 31,6 % от БВП в края на 2023 г. на 33,5 % в края на 2024 г. Според изчисленията на Комисията тези тенденции съответстват на темп на нарастване на нетните разходи от 6,1 % през 2024 г. В годишния доклад за напредъка Швеция оценява нарастването на нетните разходи през 2024 г. на 6,1 %. Въз основа на оценките на Комисията фискалната позиция ([13]), която включва разходи, финансирани както на национално равнище, така и на равнище ЕС, е експанзионистична с 0,7 % от БВП през 2024 г.

(14) Според годишния доклад за напредъка макроикономическият сценарий в основата на бюджетните прогнози на Швеция се предвижда растеж на реалния БВП от 2,1 % през 2025 г., а инфлацията по ХИПЦ се очаква да бъде 2,1 % през 2025 г. В прогнозата на Комисията от пролетта на 2025 г. се предвижда реалният БВП да нарасне с 1,1 % през 2025 г. и с 1,9 % през 2026 г., а инфлацията по ХИПЦ да бъде 2,2 % през 2025 г. и 1,6 % през 2026 г.

(15) В годишния доклад за напредъка се очаква дефицитът на сектор „Държавно управление“ да намалее на 1,3 % от БВП през 2025 г., а съотношението на дълга на сектор „Държавно управление“ към БВП се очаква да нарасне на 34,3 % до края на 2025 г. Тези тенденции съответстват на ръст на нетните разходи от 4,1 % през 2025 г. В прогнозата на Комисията от пролетта на 2025 г. се предвижда дефицит на сектор „Държавно управление“ от 1,5 % от БВП за 2025 г. Според изчисленията на Комисията тези тенденции съответстват на ръст на нетните разходи от 1,7 % през 2025 г. Този по-нисък темп на растеж на нетните разходи в сравнение с темпа в годишния доклад за напредъка отразява различни прогнози, inter alia, за възнагражденията на служителите и социалните трансфери в натура от страна на пазарните производители. Въз основа на оценките на Комисията фискалната позиция, която включва разходи, финансирани както на национално равнище, така и на равнище ЕС, се предвижда да бъде рестриктивна – с 0,7 % от БВП през 2025 г. Съотношението на дълга на сектор „Държавно управление“ към БВП се очаква да нарасне до 33,8 % до края на 2025 г.

(16) Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2025 г. разходите на сектор „Държавно управление“ в размер на 0,1 % от БВП се очаква да бъдат финансирани с безвъзмездна подкрепа („безвъзмездни средства“) от Механизма за възстановяване и устойчивост през 2025 г. в сравнение с 0,1 % от БВП през 2024 г. Разходите, финансирани с безвъзмездна подкрепа от Механизма за възстановяване и устойчивост, способстват за висококачествени инвестиции и реформи за повишаване на производителността без пряко въздействие върху салдото и дълга на сектор „Държавно управление“ на Швеция.

(17) Разходите за отбрана на сектор „Държавно управление“ в Швеция възлизаха на 1,3 % от БВП през 2021 г., 1,7 % от БВП през 2022 г. и 1,8 % от БВП през 2023 г. ([14]) Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2025 г. се предвижда разходите за отбрана да бъдат 2,3 % от БВП през 2024 г. и 2,5 % от БВП през 2025 г. Това съответства на увеличение с 1,2 процентни пункта от БВП в сравнение с 2021 г.

(18) Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2025 г. нетните разходи в Швеция се предвижда да нараснат с 1,7 % през 2025 г. и с 7,9 % кумулативно през 2024 г. и 2025 г. Според пролетната прогноза на Комисията за 2025 г. ръстът на нетните разходи на Швеция през 2025 г. се прогнозира да бъде под препоръчителния максимален ръст, както на годишна база, така и за 2024 г. и 2025 г. взети заедно.

(19) Годишният доклад за напредъка не включва бюджетни прогнози за периода след 2025 г. Въз основа на мерките на политиката, известни към крайната дата на изготвяне на прогнозата, в прогнозата на Комисията от пролетта на 2025 г. се предвижда дефицит на сектор „Държавно управление“, възлизащ на 0,8 % от БВП през 2026 г. Тези тенденции съответстват на ръст на нетните разходи от 2,6 % през 2026 г. Въз основа на оценките на Комисията фискалната

([12]) Евростат-Euro Indicators, 22.4.2025 г.

([13]) Фискалната позиция се определя като мярка за годишната промяна в основната бюджетна позиция на сектор „Държавно управление“. Тя има за цел да оцени икономическия импулс, произтичащ от фискалните политики, както тези, които са финансирани на национално равнище, така и тези, които се финансират от бюджета на ЕС. Фискалната позиция се измерва като разликата между: i) средносрочния потенциален растеж и ii) промяната в първичните разходи без дискреционните мерки по отношение на приходите, включително разходите, финансирани с безвъзмездна подкрепа (безвъзмездни средства) от Механизма за възстановяване и устойчивост и други фондове на Съюза.

([14]) Евростат, държавни разходи по Класификацията на функциите на държавното управление (КОФОГ). Поради методологични различия между определенията на КОФОГ и НАТО разходите, основани на определението на КОФОГ, може да се различават от разходите, основани на определението на НАТО.

позиция, която включва разходи, финансирани както на национално равнище, така и на равнище ЕС, се предвижда да бъде рестриктивна – с 0,4 % от БВП през 2026 г. Съотношението на дълга на сектор „Държавно управление“ към БВП се очаква да намалее на 33,3 % до края на 2026 г.

Основни предизвикателства пред политиката

(20) В съответствие с член 19, параграф 3, буква б) от Регламент (ЕС) 2021/241 и критерий 2.2 от приложение V към него планът за възстановяване и устойчивост включва широк набор от взаимно подсилващи се реформи и инвестиции, които трябва да бъдат изпълнени до 2026 г. Очаква се те да спомогнат за ефективното справяне с всички или със значителна част от предизвикателствата, посочени в съответните специфични за държавата препоръки. В този кратък срок приключването на ефективното изпълнение на плана за възстановяване и устойчивост, включително главата за REPowerEU, е от съществено значение за повишаване на дългосрочната конкурентоспособност на Швеция през екологичния и цифровия преход, като същевременно се гарантира социална справедливост. В съобщението на Комисията „NextGenerationEU — Пътят към 2026 г.“, прието на 4 юни 2025 г., се изяснява приложимият график за приключването на Механизма и се предоставят насоки на държавите членки за постигането на максимална ефективност на изпълнението до 31 август 2026 г., включително относно начините за по-нататъшно рационализиране на техните планове за възстановяване и устойчивост, излагат се основните варианти, които да бъдат взети предвид при преразглеждането им, и се подчертава значението на внимателното съвместно планиране при подаването на последните искания за плащане през 2026 г. Систематичното участие на местните и регионалните органи, социалните партньори, гражданското общество и други съответни заинтересовани страни продължава да бъде от съществено значение, за да се гарантира широка ангажираност за успешното изпълнение на плана за възстановяване и устойчивост.

(21) Изпълнението на програмите на политиката на сближаване, които включват подкрепа от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Фонда за справедлив преход (ФСП) и Европейския социален фонд плюс (ЕСФ+), се ускори в Швеция. Важно е да продължат усилията, за да се гарантира бързото изпълнение на тези програми, като същевременно се увеличи максимално тяхното въздействие на място. Швеция вече предприема действия в рамките на програмите си по политиката на сближаване, за да повиши конкурентоспособността и растежа, като същевременно засилва социалното сближаване. Същевременно Швеция продължава да е изправена пред предизвикателства, включително недостиг на умения и несъответствия между търсените и предлаганите умения, и може да съществуват възможности за засилване на регионалния растеж, които отчитат регионалните нужди, свързани с конкурентоспособността, енергийния преход и устойчивостта на водните ресурси. В съответствие с член 18 от Регламент (ЕС) 2021/1060 като част от междинния преглед на фондовете на политиката на сближаване от Швеция се изисква да направи преглед на всяка програма, като вземе предвид, наред с другото, предизвикателствата, посочени в специфичните за държавата препоръки за 2024 г. С предложенията на Комисията, приети на 1 април 2025 г. ([15]), крайният срок за представяне на оценка — за всяка програма — на резултатите от междинния преглед се удължава след 31 март 2025 г. В тях също така се предоставят възможности за гъвкавост, за да се ускори изпълнението на програмите, както и стимули за държавите членки да разпределят ресурси по линия на политиката на сближаване за пет стратегически приоритетни области на Съюза, а именно конкурентоспособността в областта на стратегическите технологии, отбраната, жилищното настаняване, устойчивостта на водните ресурси и енергийния преход, както и за инвестиции в умения в приоритетни сектори, като същевременно се запазва акцентът върху лицата в най-уязвимо положение в програмите по линия на ЕСФ+.

(22) Платформата за стратегически технологии за Европа (STEP) предоставя възможност за инвестиране в ключов стратегически приоритет на ЕС, като се укрепва конкурентоспособността на ЕС. Средствата по STEP се насочват чрез 11 съществуващи фонда на ЕС. Държавите членки могат също така да допринесат за програмата InvestEU в подкрепа на инвестициите в приоритетни области. Швеция би могла да използва оптимално тези инициативи в подкрепа на разработването или производството на технологии от критично значение, включително чисти технологии с ефективно използване на ресурсите.

(23) Освен икономическите и социалните предизвикателства, към разрешаването на които са насочени планът за възстановяване и устойчивост и други фондове на ЕС, Швеция следва да предприеме ефективни мерки по отношение на оставащите предизвикателства, свързани с: i) влошаването на образователните резултати на учениците, по-специално на учениците в неравностойно социално-икономическо положение и тези с мигрантски произход; ii) недостига на умения, който е най-силно изразен при хората в неравностойно социално-икономическо положение и хората с мигрантски произход; iii) високите равнища на частен дълг, съчетани с надценени недвижими имоти; iv) намаляването на емисиите на парникови газове и v) ограниченията в капацитета на електроенергийната мрежа и електропреноса, свързани с внедряването на възобновяеми енергийни източници.

([15]) Предложение за РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА за изменение на регламенти (ЕС) 2021/1058 и (ЕС) 2021/1056 по отношение на специални мерки за справяне със стратегически предизвикателства в контекста на междинния преглед – COM(2025) 123 final.

(24) Резултатите от Програмата за международно оценяване на учениците (PISA) за 2022 г. показват, че влошаването на основните умения на шведските ученици от 2018 г. насам е сред най-резките в ЕС, особено по математика. Резултатите в основните умения са особено слаби при учениците в неравностойно социално-икономическо положение и учениците с мигрантски произход, а увеличението на незадоволителните резултати при учениците в неравностойно социално-икономическо положение е още по-голямо. Налице е също така значителна разлика в резултатите на родените в страната и родените в чужбина ученици, а учениците с мигрантски произход е по-вероятно да бъдат концентрирани в някои училища. Учениците в неравностойно положение са по-слабо представени и в частните училища, чиито ученици имат средно по-добри шансове да се класират за по-нататъшно обучение. През 2022 г. 15 % от всички ученици, завършващи първи гимназиален етап на средното образование, са имали твърде ниски оценки или незавършен цикъл на обучение, което ги е лишило от възможността да се класират за втори гимназиален етап на средното образование. Продължаващият недостиг на квалифицирани учители, особено в училищата с голям брой ученици в неравностойно положение, представлява риск за качеството на образователната система и допълнително утежнява влошаващите се образователни резултати.

(25) Швеция продължава да е изправена пред предизвикателства в интегрирането на пазара на труда на хората от уязвимите групи, по-специално на хората в неравностойно положение и с мигрантски произход, както и по отношение на намаляването на продължаващия недостиг на умения. През 2023 г. в Швеция се наблюдаваше най-високото равнище на безработица в ЕС при хората, родени извън ЕС, като разликата между родените извън ЕС и родените в страната шведи остава особено голяма. Почти половината от хората от уязвимите групи, регистрирани като безработни, нямат гимназиален етап на средното образование, а много от тях не разполагат и с основните предпоставки за намиране на работа или обучение, включително езикови умения. Тъй като завършването на гимназиален етап на средното образование е от съществено значение за намирането на работа в Швеция, ще са необходими допълнителни мерки в подкрепа на учениците, които желаят да участват в гимназиален етап на средното, висше или професионално образование и обучение. Това би спомогнало за увеличаване на предлагането на квалифицирана работна ръка в подкрепа на заетостта, ръста на производителността и потенциала за растеж на шведската икономика.

(26) Недостигът на работна ръка и умения в сектори и професии, които са от ключово значение за екологичния преход, включително производството, внедряването и поддръжката на технологии с нулеви нетни емисии, създават пречки пред прехода към икономика с нулеви нетни емисии в Швеция. Налице е голямо търсене на инженери и специалисти в областта на екологичния преход, особено в северната част на страната. Поради това за намаляване на недостига на умения и насърчаване на приобщаването и пренасочването на работната сила е от ключово значение да се подобри допълнително адекватността на предлаганите системи за образование и обучение, които да могат да се адаптират към променящите се нужди на пазара на труда, и да се предприемат целенасочени мерки за повишаване на квалификацията и преквалификация.

(27) Високите равнища на частния дълг и надценените цени на недвижимите имоти представляват макроикономически дисбаланси, които продължават да бъдат изложени на риск от хаотично коригиране. Цените на жилищата остават високи, а недостигът на предлагане се запазва, тъй като строителството на нови жилища остава под прогнозното търсене. Този недостиг е свързан със структурна неефективност, като например ограничената конкуренция в строителния сектор поради пречки за навлизане на пазара за малките и чуждестранните предприятия, както и възможността на големите предприемачи да контролират ресурсите от земя. Общата данъчна тежест върху недвижимото имущество остава относително ниска поради щедрите данъчни облекчения за лихвените плащания по ипотечните кредити и ниските периодични данъци върху недвижимата собственост. Трудно е да се оцени въздействието на промените в политиката върху плащанията по ипотечните кредити след данъчно облагане поради липсата на индивидуални данни за активите и задълженията на домакинствата. Наличието на такива данни би могло да доведе до повишаване на ефективността при разработването на политика, евентуално до намаляване на бариерите за навлизане на жилищния пазар и по-равномерно разпределение на жилищната тежест сред населението. Пазарът на жилища под наем предлага малко алтернативи и са необходими допълнителни реформи, за да се намалят списъците с чакащите и да се насърчи изграждането на жилища под наем. Всяко отслабване на макропруденциалната политика преди провеждането на реформи за справяне със съществуващите пазарни неизправности би могло да доведе до по-високи цени на жилищата, като същевременно се увеличи задлъжнялостта на домакинствата.

(28) С настоящите си политики Швеция не е на път да постигне целите на ЕС за намаляване на емисиите на парникови газове до 2030 г. Емисиите на парникови газове на страната са се увеличили през 2024 г. и няколко проучвания на официални и независими органи показват, че настоящите политики на Швеция ще доведат до значително отклонение от целите на ЕС в областта на климата за 2030 г. По-специално това отклонение е резултат от неотдавнашните промени в политиката, включително по-ниските задължения за смесване на биогорива и намалените данъци върху течните горива, които доведоха до увеличаване на емисиите от автомобилния транспорт, който е основният източник на емисии на парникови газове от изкопаеми горива в Швеция.

(29) Въпреки че Швеция продължава да бъде държавата членка с най-голям дял на възобновяеми енергийни източници в крайното си потребление на енергия, ограниченията в капацитета на електроенергийната мрежа и в електропреноса могат да възпрепятстват по-нататъшното внедряване на възобновяеми енергийни източници. Премахването на тези ограничения е от ключово значение, тъй като се очаква крайното потребление на електроенергия в Швеция да нарасне значително в периода до 2045 г. в резултат на нарасналите нужди от електрификация на промишлеността и транспорта. Подобряването на достъпа до неизползвания потенциал на Швеция за възобновяеми енергийни източници би могло да отговори на продължаващата електрификация на промишлените отрасли в южната част на страната и да подкрепи иновативното и екологосъобразно промишлено развитие и декарбонизацията в северната част на страната. Намаляването на потреблението на енергия чрез повишаване на енергийната ефективност също е от съществено значение за намаляването на въглеродните емисии и контрола на разходите за енергия за домакинствата и предприятията. Що се отнася до енергийната ефективност, предвид на траекторията на потреблението на енергия има риск Швеция да не постигне националната си цел за повишаване на енергийната ефективност с 50 % до 2030 г. в сравнение с 2005 г. С първично енергийно потребление от 41 млн.т.н.е. през 2023 г. Швеция продължава да бъде сред държавите членки с най-високо потребление на енергия на глава от населението.

(30) Продължава да има редица пречки пред разширяването на капацитета на страната за производство на енергия от възобновяеми източници. Една такава пречка представлява непредвидимостта при издаването на разрешения за разполагане в морето и на сушата на инсталации за вятърна енергия. Пречките, произтичащи от неефективните процедури за издаване на разрешения и правата на вето на общините и органите за отбрана, наред с другото, създават несигурност по отношение на инвестициите и възпрепятстват използването на потенциала на възобновяемите енергийни източници.

(31) С оглед на задълбочения преглед на Комисията и заключенията ѝ относно наличието на дисбаланси, препоръките по член 6 от Регламент (ЕС) № 1176/2011 са отразени в препоръка 5. Политиките, посочени в препоръка 5, спомагат за преодоляване на уязвимостите, свързани с пазара на недвижими имоти и високата задлъжнялост на домакинствата,

ПРЕПОРЪЧВА на Швеция да предприеме през 2025 г. и 2026 г. следните действия:

1. Да укрепи общите разходи и готовността в областта на отбраната и сигурността, като същевременно гарантира устойчивост на дълга в съответствие със заключенията на Европейския съвет от 6 март 2025 г. Да се придържа към максималните темпове на растеж на нетните разходи, препоръчани от Съвета на 21 януари 2025 г.

2. С оглед на приложимите срокове за навременното приключване на реформите и инвестициите съгласно Регламент (ЕС) 2021/241 да гарантира ефективното изпълнение на плана за възстановяване и устойчивост, включително главата за REPowerEU. Да ускори изпълнението на програмите по линия на политиката на сближаване (ЕФРР, ФСП, ЕСФ+), като се основава, когато е целесъобразно, на възможностите, предлагани от междинния преглед. Да използва оптимално инструментите на ЕС, включително възможностите, предоставени от програмата InvestEU и платформата за стратегически технологии за Европа, за да подобри конкурентоспособността.

3. Да гарантира постигането на целите за намаляване на емисиите на парникови газове чрез намаляване по-специално на емисиите от автомобилния транспорт. Да намали зависимостта от изкопаеми горива чрез ускоряване на внедряването на възобновяеми енергийни източници, включително чрез разширяване и модернизиране на електропреносните мрежи и подобряване на енергийната ефективност. Да ускори и рационализира процедурите за издаване на разрешения за внедряване на възобновяеми енергийни източници, особено за вятърна енергия от разположени в морето и на сушата инсталации, и да избягва отмяна на издадените разрешения.

4. Да подобри образователните резултати, включително на учениците в неравностойно социално-икономическо положение и учениците с мигрантски произход, като предприеме мерки по отношение на постоянния недостиг на квалифицирани учители, като гарантира възможности за равен достъп до системата на училищното образование и като осигури допълнителна подкрепа за прехода на учениците към гимназиалния етап на средното образование. Да развива уменията на работната сила, по-специално на хората в неравностойно социално-икономическо положение и хората с мигрантски произход, чрез целенасочени мерки на политиката и целеви ресурси, за да се подобри тяхната интеграция на пазара на труда.

5. Да подобри ефективността на жилищния пазар, включително чрез въвеждане на реформи на пазара на отдаване на жилища под наем. Да стимула инвестициите в жилищно строителство, за да се облекчи най-неотложният недостиг. Да премахне структурните пречки за улесняване на жилищното строителство. Да предприеме мерки по отношение на рисковете, свързани с големия дълг на домакинствата, чрез постепенно намаляване на данъчните облекчения за лихвените плащания по ипотечните кредити или чрез увеличаване на периодичните данъци върху недвижимата собственост, като същевременно разработи подходящи инструменти за по-добра оценка и насочване на политиките. Да поддържа макропруденциални мерки.

Съставено в Брюксел на 8 юли 2025 година.

За Съвета

Председател

S. LOSE